

Chương

12

ĐẠO HIẾU

Đạo Thánh Chúa có mười điều răn, tức mười điều luật trọng yếu mà những người con cái Chúa phải ân cần tuân giữ. Sau ba điều răn đầu tiên hướng tới việc kính thờ Thiên Chúa, thì điều răn thứ tư hướng tới việc thờ cha kính mẹ.

Thánh Phaolô trong thư Êphêso viết: “Kể làm con, hãy vâng lời cha mẹ theo tinh thần của Chúa, vì đó là

điều phải đạo” (Eph 6, 1). Ngài còn nhắc lại một lần nữa: “Kẻ làm con hãy vâng lời cha mẹ trong mọi sự, vì đó là điều đẹp lòng Chúa” (Cl 3, 20).

Trong Tin mừng Matthêu, Chúa Giêsu nhắc lại điều này. Ngài nói: “Thiên Chúa dạy: Người hãy thờ cha kính mẹ; kẻ nào nguyên rửa cha mẹ, thì phải bị xử tử” (Mt 15,4).

Để bày tỏ lòng hiếu kính với ông bà tổ tiên, Hội đồng Giám mục Việt Nam có hướng dẫn như sau (trích nguyên văn):

Nghị quyết về lễ nghi tôn kính Ông Bà Tổ Tiên

Chúng tôi, các Giám mục chủ tọa Khóa Hội thảo VII về Truyền Bá Phúc âm toàn quốc, tại Nha Trang ngày 12 đến 14 tháng 11 năm 1974, đồng chấp thuận cho phổ biến việc thi hành trong toàn quốc, những nghị quyết của Ủy ban Giám mục về Truyền bá Phúc âm ngày 14 tháng 6

năm 1965, về các lễ nghi tôn kính Ông Bà tổ tiên, như sau:

"Để đồng bào lương dân dễ dàng chấp nhận Tin mừng, Hội nghị nhận định: Những cử chỉ thái độ, lễ nghi (sau này) có tính cách thể tục lịch sự xã giao để tỏ lòng hiếu thảo, tôn kính và tưởng niệm các Tổ tiên và các bậc anh hùng liệt sĩ, nên được thi hành và tham dự cách chủ động" (Thông cáo Hội đồng Giám mục Việt Nam 14.06.1974).

1. Bàn thờ gia tiên để kính nhớ Ông bà Tổ tiên được đặt dưới bàn thờ Chúa trong gia đình, miễn là trên bàn thờ không bày biện điều gì mê tín dị đoan, như hồn bạch⁽¹⁰⁾.

¹⁰ Theo tác giả Sơn Nam, thiết lập Hồn Bạch là:

"Dùng một giải lụa đặt trên ngực người đang hấp hối, khi tắt thở thì tưởng như hơi thở (sức sống) của người quá cố gom vào miếng lụa. Bèn thắt miếng lụa nọ như hình con người, đại khái có phần đầu, 2 tay, đầu giải lụa để lòng thông như 2 chân, sau khi tắm liệm thì đặt lên bàn thờ, hoặc treo gần bàn thờ." (SƠN NAM, "Thuần phong mỹ tục VN, Quan Hôn Tang Tế", nxb Đồng Tháp, HCM 1994, trang 61.)

2. Việc đốt nhang hương, đèn nến trên bàn thờ gia tiên và vái lạy trước bàn thờ, giường thờ Tổ tiên, là những cử chỉ thái độ hiếu thảo tôn kính, được phép làm.

3. Ngày giỗ cũng là ngày “kỵ nhật” được “cúng giỗ” trong gia đình theo phong tục địa phương miễn là loại bỏ những gì là dị đoan mê tín, như đốt vàng mã, và giảm thiểu cùng thay đổi những lễ vật biểu dương đúng ý nghĩa thành

kính biết ơn Ông Bà, như dâng hoa trái, hương đèn.

4. Trong hôn lễ, dâu rể được làm “Lễ Tổ, Lễ Gia Tiên” trước bàn thờ, giường thờ Tổ tiên, vì đó là nghi lễ tỏ lòng biết ơn, hiếu kính trình diện với Ông Bà.

5. Trong tang lễ được vái lạy trước thi hài người quá cố, đốt hương vái theo phong tục địa phương để tỏ lòng cung kính người đã khuất cũng như Giáo hội cho đốt nến, xông hương nghiêng mình trước thi hài người quá cố.

6. Được tham dự nghi lễ tôn kính các vị thành hoàng quen gọi là phúc thần tại đình làng, để tỏ lòng cung kính biết ơn những vị mà theo lịch sử đã có công với dân tộc hoặc là ân nhân của dân làng, chứ không phải là mê tín như đối với các “yêu thần, tà thần”.

Nha Trang, ngày 14 tháng 11 năm 1974

*(Các Giám mục tham dự
Hội nghị đồng ký tên)*

Như vậy, thực hành Đạo Hiếu hay Đạo Ông Bà là một bốn phận quan trọng mà các tín hữu Công giáo phải tích cực thi hành. Người Công giáo nào lơ là, xao lãng việc thực hành Đạo Hiếu là một lỗi phạm nặng không chỉ đối với ông bà cha mẹ mà còn đối với cả Thiên Chúa nữa.

Cùng ngắm nghĩ:

1. Người theo Đạo Chúa có được quên lãng ông bà cha mẹ và bốn phận làm con không?

2. Người Công giáo có được phép lập bàn thờ Tổ tiên, vái lạy trước bàn thờ Tổ tiên, có được cúng giỗ Tổ tiên trong gia đình, có được vái lạy thi hài người quá cố theo phong tục địa phương không?